§ 41
Yttrande över principärende om brister i informationen om vilken behandling som ingår i landstingsfinansierad vård

HSN 2019-2212

Ärendebeskrivning

Patientnämnden har inkommit med frågor till hälso- och sjukvårdsförvaltningen om vilka behandlingar som ingår i den landstingsfinansierade vården. Patientnämnden bedömer denna fråga vara ett principärende då det är principiellt angeläget ur ett patientperspektiv för att främja en säker och jämlik vård. Bakgrunden till detta principärende är två anmälningar från patienter som har fått vård på Urologspecialisterna i Södra Stockholm. Patienterna gör gällande i sina anmälningar att de inte har fått information om den vård och behandling som de har behövt ingår i den landstingsfinansierade vården eller om de har varit tvungna att betala för den privat via vårdgivarens privata klinik Edenkliniken.

Det första ärendet gäller en patientinformation om sjukdomen kronisk prostatit och frågeställningen är där om informationen har varit tillräcklig tydlig för att patienten skall ha haft möjlighet att ta ställning till olika behandlingsalternativ och huruvida patienten har fått tillräcklig vägledning i detta beslut.

Det andra ärendet gäller vilka regler som gäller för möjligheten för en patient att få behandling med ett läkemedel, Xiapex, inom vårdvalet i Region Stockholm. Patienten hade fått information om att eftersom behandlingen inte kunde ges inom vårdval urologi vid kliniken erbjöds han en behandling via en privat urologklinik till en hög kostnad, trots att läkemedlet ingår i högkostnadsskyddet.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Principärende om brister i informationen om vilken behandling som ingår i landstingsfinansierad vård PaN A1908-00106
Protokollsutdrag valfrihet- och tillgänglighetsberedningen 2020-02-13 § 7

Yrkanden

1. Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till valfrihet- och tillgänglighetsberedningens förslag.
2. Jonas Lindberg (V) yrkar bifall till eget förslag till beslut (bilaga).
3. Talla Alkurdi (S) yrkar bifall till eget förslag till beslut (bilaga).

Propositionsordning

Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer först proposition på Vänsterpartiets första yrkande om återremiss. Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att avgöra ärendet i dag.

Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer därefter proposition på Vänsterpartiets andra yrkande och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att avslå det.

Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer därefter proposition på Socialdemokraternas yrkande och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att avslå det.

Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer därefter eget yrkande under proposition och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandens yrkande.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar detta till patientnämnden.

Reservation

Talla Alkurdi (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Jonas Lindberg (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Expedieras till

Patientnämnden
Akten

Region Stockholm

FÖRSLAG TILL BESLUT

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

2020-02-18

Vänsterpartiet

Ärende nr 11
HSN 2019-2212
Bilaga HSN 200218 § 41

Yttrande över principärende om brister i informationen om vilken behandling som ingår i landstingsfinansierad vård

Det är uppenbart att det är en inbyggd risk att vårdgivare som lyder under aktiebolagslagen, med främsta syfte att generera vinst till sina ägare, och som ger både privat finansierad och regionfinansierad vård, kommer att rekommendera sina patienter att köpa dyr vård privat. Detta oavsett nyttan för patienten. Vi ser det på många olika områden, exempelvis på de privata hörcentralerna som gärna säljer en dyrare hörapparat än patienten kanske hade behövt.

Det är otroligt viktigt att informationen till patienten blir saklig och att det tydligt framgår vilka behandlingar som kan bekostas av regionen och vilka som patienten själv behöver stå för.

Urologspecialisterna i Södra Stockholm skriver på sin hemsida att de utreder och behandlar "sned penis". Alltså är det rimligt att anta att sådan behandling sker inom vårdvalets avtal. Läkemedlet Xiapex omfattas av läkemedelsförmånen om penis har en kurvaturdeformitet på minst 60 grader, men inte annars. Läkemedlet kostar cirka 7000 kr per dos och en patient behöver flera doser för sin behandling. Den enda behandlingen som har viss bevisad effekt är just behandling med Xiapex. Det vore alltså rimligt att anta att en patient som besväras av sned penis kan få hjälp där och få denna behandling bekostad av regionen. Att läkemedlet dessutom måste administreras av specialist innebär att mottagningen borde rekvirera läkemedlet och stå för kostnaden. Det är inräknat i avtalet att mottagningen kommer att ha kostnader för läkemedel, och att det innebär en förlust för mottagningen är alltså inget rimligt argument. Att erbjuda ett kirurgiskt ingrepp som innebär att penis förkortas, när det finns medicinsk behandling, kan rimligtvis inte vara ett förstahandsalternativ för behandling.

Istället hänvisar Urologspecialisterna till att patienten ska få behandling på deras privata del, Edenkliniken, som också säljer vård gällande "Sned penis". Dessutom ska patienten bekosta läkemedlet själv, enligt dem. Deras hemsida (http://www.edenkliniken.se) är ofullständig och ger ingen information om vilken vård de kan erbjuda eller vad denna vård kostar, samt om det finns likvärdig vård inom regionens sjukvårdssystem. Patienter är alltså helt beroende av läkarens information, då de inte kan ta reda på informationen själva genom hemsidan.

Förvaltningen skriver att kliniken inte anser att vinkeln på penis är tillräckligt stor för att behandla med Xiapex, men underlag till detta påstående fattas bland dokumenten.

Patienter med kronisk prostatit erbjuds uppenbarligen en stor mängd olika behandlingar, varav vissa är täckta av regionens avtal, och andra måste bekostas privat. En läkares uppgift är att rekommendera en patient relevant vård, inte att ge ett (dyrt) smörgåsbord av olika behandlingar där patienten själv ska välja vilken vård hen behöver. Sammanblandningen av privat finansiering och offentlig finansiering gör att denna princip uppenbarligen har frångåtts i fallet för patienten med kronisk prostatit. Det blir otroligt svårt för en patient att säga nej till dyra behandlingar som erbjuds utöver de som kan ges inom regionfinansierad vård, oavsett hur stark evidens det finns för dessa behandlingars effektivitet eller ej. Förvaltningen hävdar att patienten hade fått tillräcklig information genom att hänvisa till bilaga 1, men det är av dokumentationen oklart när bilaga 1 skrevs och om den patient ärendet gäller har fått ta del av den informationen.

Även Urologspecialisternas svar, där de anser att patienten borde få en reprimand för att han kontaktade patientnämnden, är häpnadsväckande. Den inställning de visar till sina patienter i och med detta svar är bortom all kritik.

HSF borde se över vilka mottagningar som skrivit ut läkemedlet på recept istället för att rekvirera det, och meddela dessa mottagningar att de strider mot riktlinjerna, samt överväga sanktioner mot de vårdgivare som inte följer fastslagna riktlinjer.

Med detta sagt så är vårdgivarnas kostnadsansvar för administrerade läkemedel ett återkommande problem i Stockholms hälso- och sjukvård. Vi hör exempelvis om vårdgivare på sjukhus som inte vill administrera nödvändiga läkemedel utan istället hänvisar patienten till en vårdcentral för att få läkemedlet på recept därifrån istället. Vi hör om vårdvals-BUMMar som skickar patienter som beräknas bli för kostsamma gällande behandling och medicinsk service till sjukhus-BUMMarna, och så vidare och så vidare. Det behövs göras en utredning för att undersöka hur kostnader för läkemedel och medicinsk service ska fördelas för att undvika dessa effekter, som försvårar för patienter och kostar regionen onödiga pengar. Det är positivt att HSF ämnar se över riktlinjerna för läkemedelsförskrivning, men vi tror att det behövs en större utredning kring denna fråga.

Förvaltningens yttrande indikerar att man inte tänker göra något alls i ärendet. Det anser vi är otillräckligt.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås besluta

Att återremittera förvaltningens yttrande och ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att återkomma med en beskrivning av hur förvaltningen ämnar hantera ärendet med Urologspecialisterna i Södra Stockholm

Att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att utforma ett förtydligande till övriga vårdvalsaktörer för att undvika situationer som dessa i framtiden

Hälso- och sjukvårdsnämnden

FÖRSLAG TILL BESLUT
2020-02-18

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ärende 11
HSN 2019-2212
Bilaga HSN 200218 § 41

Förslag till beslut gällande principärende om brister i informationen om vilken behandling som ingår i landstingsfinansierad vård

Frågan om vårdgivare som bedriver privatfinansierad vård har på senare tid uppmärksammats sedan Dagens Nyheter avslöjat att privata vårdbolag erbjuder snabbare tider för försäkringspatienter i jämförelse med regionfinansierade patienter.

Nu hör vi berättelser från patienter som menar att de inte fått tillräcklig information om att den vård och behandling som de själva fått finansierat privat inom vårdvalet, erbjuds subventionerat inom den offentligt finansierade vården

När det gäller ärendet kring injektion av läkemedlet Xiapex svarar hälso- och sjukvårdsförvaltningen att regelverket säger att patienten ska remitteras till specialistvård på sjukhuset ifall den enskilda vårdvalskliniken av budgetskäl inte anser sig kunna bära kostnaden. Trots detta har kliniken inte remitterat patienten vidare utan patienten ska istället ha fått beskedet att hans enda alternativ var att själv finansiera injektionen privat.

Socialdemokraterna menar att det måste tydliggöras för patienter vilken vård som ingår i den regionfinansierade vården och att patienter aldrig ska ges felaktig information för att uppmanas att betala för vården ur egen ficka. Mot bakgrund av den senaste tidens skandaler kring gräddfiler i vården för försäkringspatienter, menar vi att regionen borde granska vårdområdet noggrant för att se huruvida patienter uppmanas finansiera sin vård privat när samma vård erbjuds subventionerat på annat håll i regionen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Socialdemokraterna hälso- och sjukvårdsnämndens ledarmöten besluta:

att ge förvaltningen i uppdrag att göra en fördjupad granskning kring vårdgivaren för att utreda om det är vanligt förekommande att patienter uppmanas att själv finansiera

sådan vård som erbjuds inom den offentligt finansierade regionvården

att ge förvaltningen i uppdrag att granska vårdgivare inom vårdval urologi för att se om liknande händelser är vanligt förekommande hos andra vårdgivare samt granska huruvida försäkringspatienter ges förtur till vård inom vårdvalet